

VERSLAG

VAN DE DIALECTEN-COMMISSIE
DER KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE
VAN WETENSCHAPPEN TE AMSTERDAM
OVER 1958

OVERDRUK UIT HET JAARBOEK DER KONINKLIJKE
NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN
1958—1959

VERSLAG
VAN DE DIALECTENCOMMISSIE OVER 1958

Op 4 oktober verloor de Dialectencommissie geheel onverwacht haar oudste lid, Dr. M. Schönfeld, door de dood. Hij behoorde van 1930 af tot haar leden en ontbrak zelden op een vergadering. Zijn belangstelling in het werk der commissie en zijn waardevolle adviezen zullen evenzeer als zijn beminnelijke persoonlijkheid in dankbare herinnering blijven.

De commissie benoemde in haar vergadering van 13 oktober tot nieuw lid Dr. J. Naarding, die deze benoeming aannam.

In het najaar ging als lijst 29 A een uitvoerige lijst uit met vragen over het klompenmakersbedrijf, op verzoek van Dr. J. J. A. van Bakel, die in zijn proefschrift: *De vaktaal van de Nederlandse klompenmakers* (Nijmegen, 1958) al gebruik had gemaakt van de op de 15de lijst (1947) gestelde vragen over klompen en klompschoenen, en de op de 29ste lijst (1957) gestelde vragen over de vaktaal der klompenmakers. In december ging de 30ste vragenlijst uit (tevens lijst no. 1 van het Seminarie voor Vlaamse Dialektologie te Gent en lijst no. 49 van de Zuidnederlandse Dialectcentrale te Leuven), met een aantal vragen van zeer uiteenlopende aard, ten dele op verzoek van het lid der commissie de heer Weijnen en van Prof. Dr. Willem Pée gesteld.

Op 31 december 1958 waren in totaal 42.760 lijsten op het bureau aanwezig. Van de lijsten 1-14 bleven de aantallen ongewijzigd. Van lijst 15 zijn thans 1315 exx. aanwezig, van lijst 16: 1239 exx., van lijst 17: 1272 exx., van lijst 18: 1308 exx., van lijst 19: 1370 exx., van lijst 20: 1216 exx., van lijst 21: 1287 exx., van lijst 22: 1213 exx., van lijst 23: 1215 exx., van lijst 24: 1283 exx., van lijst 25: 1142 exx., van lijst 26: 1381 exx., van lijst 27: 1393 exx., van lijst 28: 1418 exx., van lijst 29: 761 exx., van lijst 29A: 335 exx. In de loop van het jaar werden 1425 ingevulde lijsten ontvangen.

Van de „Taalatlas van Noord- en Zuid-Nederland” werden zes kaarten gedrukt: *spijbelen*, *etensbord*, *aardappel* (twee kaarten),

erf, eerste snede van het brood. De zevende aflevering is verschenen met de kaarten: *ui, melkzeef, tweede persoon van het meervoud in het praesens, doodkist, zolder boven de koestal, korenschoof, hok (van korenschoven), bos stro (gedorst koren), . . . walmt (het stel, de lamp . . .) en spijbelen.*

Zoals in het vorige jaarverslag al werd aangekondigd verscheen in de loop van het jaar de na lange voorbereiding en met veler medewerking moeizaam tot stand gekomen „Bibliografie der dialecten van Nederland, 1800-1950”, in opdracht der commissie samengesteld door P. J. Meertens en B. Wander. Het bestuur van de Akademie en de Stichting voor Zuiver Wetenschappelijk onderzoek (Z.W.O.) maakten de uitgave door een subsidie mogelijk.

Van het tijdschrift „Taal en Tongval” verschenen de derde en vierde aflevering van jaargang 9 (1957) en (als dubbelnummer) de eerste en tweede van jaargang 10 (1958). Het tijdschrift is thans het officiële orgaan van de commissie en bovendien van de Dialect-centrales van Gent en Leuven.

Het achttiende symposium werd op 19 april gehouden, met J. Elemans als spreker over Sociologische gegevens uit Huisselings dialectmateriaal. Onder deze titel verscheen het verslag als dl. XX van de „Bijdragen en Mededelingen” der commissie. Als dl. XIX verscheen „De syntaxis in de dialectstudie”, het verslag van het zeventiende symposium, waar Dr. V. F. Vanacker en Dr. A. Sassen dit onderwerp behandelden.

De gebruikelijke medewerkers-samenkomsten vonden ditmaal, respectievelijk in Assen en Leeuwarden, op 8 februari en 15 november plaats. Op beide hield Mw. Daan een inleiding over het werk van het bureau en lichtte een kleine tentoonstelling het gesprokene toe. De bijeenkomst te Assen kwam tot stand in samenwerking met de culturele raad voor Drente „Het Drents Genootschap”, die te Leeuwarden met de Fryske Akademy.

Met de in het vorige jaarverslag genoemde bandrecorder nam Mw. Daan een deel van de dialectopnemingen van ons medelid de heer Van Es over, met de bedoeling die op de plaat vast te leggen. Samen met en door bemiddeling van Dr. B. van den Berg

deed zij een opneming van Zandvoorts dialect. Ook werden de dialecten van Vriezenveen en Hasselt opgenomen. In de loop van 1959 zal worden overgegaan tot het maken van grammofoonplaten van deze dialecten, om ze voor het nageslacht te bewaren.

De student-assistent H. Stobbe beëindigde zijn werkzaamheden op 30 juni en werd met ingang van 1 september opgevolgd door de heer A. Oskamp.

De secretaris en Mw. Daan gaven opnieuw aan de candidandi in de Nederlandse letteren aan de Universiteit van Amsterdam inleidende colleges in de dialectologie.

Ook de in december verschenen tiende aflevering van de „Mededelingen van de Centrale commissie voor onderzoek van het Nederlandse volkseigen”, die als gewoonlijk aan alle medewerkers is toegezonden, is geheel door de bibliothecaris van het bureau, de heer B. Wander, geschreven, met uitzondering van een artikel van Mw. Daan over de Noordhollandse boerendialectoloog J. Bouman.

Mw. Daan sprak in februari voor een vijftal kweekscholen in het westen van Noord-Brabant en illustreerde haar inleiding met bandopnamen en diapositieven. Het bezoek van schoolklassen, in hoofdzaak van kweekscholen, neemt langzaam toe. Het zelfde is het geval met de aanvragen voor een spreekbeurt. Van beide verwacht het bureau vele toekomstige medewerkers.

Op de begroting voor 1959 is thans een post uitgetrokken, echter eerst van 1 september af, voor een wetenschappelijk ambtenaar, die zich met dialectopnemingen zal bezighouden.

Van het register van plaatsnamen is een herdruk in voorbereiding. Deze zal tevens de plaatsen bevatten van de Taalatlas van Oost-Nederland, en bovendien de nummering van deze atlas, met dien verstande dat van alle plaatsen de dubbele nummering zal worden aangegeven. Deze herdruk zal twee kaarten bevatten, beide in Mercatorprojectie, op elk waarvan een der beide nummeringen zal worden aangegeven.

De heer Kloeke heeft de indertijd voor zijn rekening gedrukte en door hem bewerkte vierde en veertiende vragenlijst en het door hem afgevraagde deel van de Gemeenschappelijke Vragenlijst aan

het bureau afgestaan. Bovendien schonk hij een groot aantal drukken en drukproeven van kaarten uit de Taalatlas, blanco kaarten van Oostelijk Nederland, de grondkaart van de Taalatlas, een wereldkaart in Mercatorprojectie en nog enkele andere kaarten, met een aantal vragenlijsten van buitenlandse dialectbureaus en overdrukken. De commissie is hem voor dit waardevolle geschenk zeer erkentelijk. Ook stelde hij het bureau in de gelegenheid, tegen een gering bedrag een aantal diapositieven van dialectkaarten aan te kopen.

Van de buitenlanders die het bureau der commissie bezochten, noemen we Prof. Dr. Willem Pée (Bosvoorde-Brussel), Prof. Dr. Gerhard Cordes (Kiel), Mw. Dr. C. Tavernier-Vereecken (Gent), Dr. S. Mironov (Moskou), Prof. Dr. M. Valkhoff (Johannesburg), Prof. Dr. Th. Frings (Leipzig), Prof. Dr. L. L. Hammerich (Kopenhagen), Sven Benson (Lund), Frl. Dr. A. Hübner (Hamburg).

Op 31 december kwam een einde aan de tewerkstelling van de heer F. J. Krüger, die zeven jaar lang zijn krachten aan het bureau der commissie heeft gewijd. De commissie stelt er prijs op, hem dank te zeggen voor de toewijding waarmee hij de hem opgedragen werkzaamheden heeft verricht.

De commissie ontving een subsidie van de provincie Gelderland over 1957 en Noord-Brabant over 1958 (respectievelijk f 200.— en f 100.—). Van de donateurs, wier namen in bijlage I worden genoemd, werd slechts een bedrag van f 16.— aan donaties ontvangen, doordat verzuimd werd hen tijdig om betaling te verzoeken. Voor het financieel beheer zij verwezen naar de rekening en verantwoording van de Centrale Commissie.

*Namens de Dialectencommissie der Koninklijke
Nederlandse Akademie van Wetenschappen:*

C. B. VAN HAERINGEN, *voorzitter.*

P. J. MEERTENS, *secretaris-penningmeester.*

BIJLAGE I

Lijst van donateurs van de Dialectencommissie:

M. E. Daan, Prof. Dr. C. F. A. van Dam, Dr. H. J. E. Endepols, Prof. Dr. K. Fokkema, Mw. Dr. H. C. M. Ghijsen, Mw. M. Goedhart-Van Alebeek, Mw. Dr. A. R. Hol, Dr. W. A. F. Janssen, J. M. Renders, Dr. J. Smit, Prof. Dr. G. Stuiveling, Dr. J. G. H. Tans, Mw. J. Tinbergen, P. van Vliet, S. S. D. Wehrens, Prof. Dr. J. Wils.

BIJLAGE II

Lijst van personen enz., die in 1958 boeken en handschriften schonken aan het Centraal Bureau voor Nederlandse en Friese dialecten:

The American Dialect Society, Dr. Poul Andersen, Dr. J. J. A. van Bakel, J. B. ten Bokkel, Mw. Dr. Jo Daan, Prof. Dr. C. F. A. van Dam, H. J. Das, Prof. Dr. H. Dölker, Frysk Ynstitút oan de Rijsúniuersiteit Grins (Groningen), Prof. Dr. K. Heeroma, Mw. Dr. A. R. Hol, Landsmålsarkivet i Lund, Prof. Dr. A. van Loey, Ministerie van Verkeerswezen te Brussel, Prof. Dr. W. Mitzka, Prof. Dr. W. Moulton, Dr. J. Naarding, The Philological Society, Provinciale Bibliotheek van Friesland, Provinzialinstitut für westfälische Landes- und Volkskunde, Redaction du Glossaire des patois de la Suisse romande, Prof. Dr. L. E. Schmitt, William Z. Shetter, Studiekring voor het Taalgebruik in de Landbouw, Prof. Dr. A. Teeuw, Udvalg for Folkemaal, Universiteitsbibliotheken van Amsterdam, Groningen, Leiden, Nijmegen en Utrecht, Dr. Jan de Vries, Prof. Dr. H. Wesche, G. Winnen, J. B. Wolters' Uitgeversmaatschappij N.V.